

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 12Svp/14/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200272
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Vališ
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200272.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Vališa, LL.M. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Moniky Valašikovej, PhD., JUDr. Anity Filovej a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu: V. Q. A., nar. XX. Q. XXXX, M. XXX, M., právne zastúpený: Hudzík & Partners s.r.o., Mnoheľova 830/15, Poprad, proti žalovanému: V. K., nar. XX. P. XXXX, M. XX, M., právne zastúpený: JUDr. Peter Pompa, advokát, Kežmarská 9, Poprad, o správnej žalobe vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Vydrník konaných 29. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .
- II. Žalovanému sa voči žalobcovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

Podania účastníkov konania

1. Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len „správny súd“) bola dňa 08. novembra 2022 doručená správna žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb starostu obce Vydrník, konaných 29. októbra 2022 (ďalej „napadnuté voľby“).

2. Správnu žalobou sa žalobca domáhal prieskumu napadnutých volieb z dôvodu nezákonnosti a súčasne aj z dôvodu neústavnosti, čo odôvodňoval tým, že podľa neho malo dôjsť k protiprávnym postupom viacerých členov okrskovej volebnej komisie v obci Vydrník, spočívajúcich v tom, že odpovedali za voličov, vyzdvihujúcich si volebné lístky pred hlasovaním, že požadujú iba volebné lístky do orgánov obce. Namietal, že volebné lístky boli upravované sprevádzajúcimi osobami, ďalej, že bola porušená tajnosť voľby spojená s vyhotovovaním fotografií volebných lístkov s ich následným preukazovaním uskutočnenej voľby tretím osobám.

3. K tomu uviedol, že zásahy členov okrskovej volebnej komisie, ktorí svojvoľne uprednostňovali voľby do orgánov obce pred voľbami do samosprávneho kraja, sú zdokumentované viacerými pozorovateľmi a členmi volebnej komisie, ktorých písomné svedectvá priložil v prílohe.

4. Ďalej namietal, že nezákonné konanie členov okrskovej volebnej komisie pochádzajúcich z etnickej menšiny Rómov, ktoré malo spočívať v tom, že upravovali hlasovacie lístky voličov, ktorí nemali zdravotné problémy a v tom, že títo členovia pravidelne chodili za volebnú zástenu. Súčasne namietal, že napriek potrebe používania štátneho jazyka, títo členovia medzi sebou a s prichádzajúcimi voličmi komunikovali výlučne rómsky, na základe čoho žalobca predpokladá, že navádzali voličov na odovzdanie hlasov konkrétnemu kandidátovi. K tomu žalobca uviedol, že vzhľadom na túto komunikáciu v inom ako štátnom jazyku a s tým spojené podozrenie z ovplyvňovania volieb bola privolaná polícia z OO PZ Hranovnica, ktorá po príchode komunikovala len s predsedníčkou volebnej komisie, ktorá napriek tomu, že prešla primeraným školením, nedokázala vysvetliť, prečo nevie, čo má vo volebnej miestnosti robiť a prečo nedvíha telefón a volania od polície. Namietal, že v čase konania volieb sa vo volebnej miestnosti nachádzala osoba z občianskej hliadky (tzv. hliadkar), ktorý vo viacerých prípadoch pomáhal voličom v rozhodovaní a že v prípade osôb, ktoré mali voliť cez svojho opatrovníka, sa tieto pri preberaní volebných lístkov a obálok preukázali občianskym preukazom a celý volebný akt za nich vykonal opatrovník.

5. Taktiež namietal, že členka volebnej komisie Q. K. mala usmerňovať voličov na volebný akt a viackrát ukazovala voličom, ťukajúc prstom na volebný lístok s kandidátmi na starostu, pričom keď bola na to upozornená nezávislým pozorovateľom tak prešla prstom po volebnom lístku s následným ťuknutím prsta do stredu, t. j. na kandidáta, ktorého má volič voliť.

6. Žalobca súčasne namietal, že pri sčítavaní hlasov nebola vykonaná spätná kontrola a zistilo sa, že v jednej obálke chýbal hlasovací lístok a v ďalšej obálke boli vhozené dva hlasovacie lístky, čo podľa žalobcu naznačuje, že príslušný volebný lístok „opustil“ volebnú miestnosť a po „recyklácii“ volebných lístkov bol posledný lístok vložený do inej obálky s rovnakým volebným lístkom. Uviedol, že pri úradnej návšteve rómskej kolónie členmi volebnej komisie s volebnou urnou bolo zaregistrované, že hrala nahlas hudba a miestni voliči varili „volebný guláš“ a pri voľbe zo strany hliadkara sa vo volebnom priestore za paravánom nachádzali dva volebné lístky, pričom hliadkar nahlásil prítomnosť jedného iného volebného lístka. Ďalej uviedol, že po uzatvorení volebnej miestnosti predsedníčka volebnej komisie vysypala urnu k voľbám do orgánov obce bez toho, aby sa spočítalo, koľko je tam obálok oproti zoznamu obsahujúcemu registráciu volieb do prenosnej urny a obsah tejto prenosnej urny bol bezprostredne po jeho vysypaní zmiešaný s obsahom urny pre obecné voľby nachádzajúcej sa vo volebnej miestnosti, čím bola znemožnená kontrola zoznamu vydaných volebných obálok a lístkov.

7. Aj s poukazom na vyššie uvedené žalobca namietal porušenie § 24 ods. 1 a 6 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 180/2014 Z. z.“) a súčasne poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR vo veciach pod sp. zn. PL. ÚS 89/2011, sp. zn. PL. ÚS 7/07, sp. zn. PL. ÚS 32/07, sp. zn. PL. ÚS 100/07, sp. zn. PL. ÚS 1/07, sp. zn. PL. ÚS 13/2011.

8. Žalobca navrhol, aby správny súd vyhlásil napadnuté voľby za neplatné, zrušil výsledok napadnutých volieb a zaviazal žalovaného k náhrade trov konania v plnom rozsahu. Prílohou žaloby boli písomné svedectvá.

9. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žiadny z členov volebnej komisie nepodal v deň napadnutých volieb žiadne oznámenie o podozrení zo spáchania priestupku v zmysle § 40 písm. a) a b) zákona č. 180/2014 Z. z., pričom všetci členovia volebnej komisie absolvovali školenie pre členov volebnej komisie pre vykonávanie volieb do orgánov územnej samosprávy, v rámci ktorého boli oboznámení aj s Pokynom pre voľby do orgánov samosprávy obcí, obsahujúcim vzor oznámenia o podozrení zo spáchania priestupku, vrátane komunikačnej elektronickej adresy. K tomu uviedol, že z príloh k žalobe je zjavné, že ani jedna sťažnosť nebola adresovaná na túto komunikačnú elektronicke

adresu. Namietal, že vzhľadom na skutočnosť, že od členov volebnej komisie, ktorí zabezpečovali priebeh volieb a mohli na neho dohliadať, nebolo v priebehu volieb podané žiadne podanie do zápisnice, ani nebol oznámený priestupok alebo iný správny delikt, písomné svedectvá považuje za nevierohodné, keďže tieto boli podávané až po oznámení výsledku napadnutých volieb a mohli byť ovplyvňované priamo žalobcom. Súčasne vo vzťahu k písomným svedectvám namietal, že tieto obsahujú vysokú mieru zhody a teda vykazujú znaky koordinácie a spolupráce pri ich vytváraní. Navrhol vypočúť aj zvyšných členov volebnej komisie a pozorovateľa.

10. Žalovaný navrhol, aby správny súd rozhodol tak, že žalobu zamietne ako nedôvodnú a žalovanému prizná úplnú náhradu trov konania.

11. Žalobca v replike doručenej správne súdu 16. januára 2023 odmietol žalovaným namietanú nevierohodnosť žalobcom predložených písomných svedectiev a vyjadril sa k písomnému svedectvu pani Q. K. predloženému žalovaným.

12. Správny súd po oboznámení sa so správnou žalobou konštatuje, že identifikoval nasledovné žalobné body:

a. prvý žalobný bod týkajúci sa postupu niektorých členov miestnej volebnej komisie, ktorí

- i. odpovedali za voličov, vyzdvihujúcich si volebné lístky pred hlasovaním, že požadujú iba volebné lístky do orgánov obce,
- ii. mali upravovať hlasovacie lístky voličov, ktorí nemali zdravotné problémy a títo členovia pravidelne chodili za volebnú zástenu, a
- iii. medzi sebou a s prichádzajúcimi voličmi komunikovali rómsky a teda mohli navádzať voličov na odovzdanie hlasov konkrétnemu kandidátovi, a
- iv. členka volebnej komisie Q. K. mala usmerňovať voličov na volebný akt a viackrát ukazovala voličom, ťukajúc prstom na volebný lístok s kandidátmi na starostu, t. j. na kandidáta, ktorého má volič voliť.

b. druhý žalobný bod týkajúci sa postupu pri hlasovaní s pomocou, a to že

- i. volebné lístky mali byť upravované sprevádzajúcimi osobami a mala byť porušená tajnosť voľby spojená s vyhotovovaním fotografií volebných lístkov s ich následným preukazovaním uskutočnenej voľby tretím osobám,
- ii. v prípade osôb, ktoré mali voliť cez svojho opatrovníka, sa tieto pri preberaní volebných lístkov a obálok preukázali občianskym preukazom a celý volebný akt za nich vykonal opatrovník,
- iii. vo volebnej miestnosti sa nachádzal člen miestnej občianskej hliadky, ktorý vo viacerých prípadoch pomáhal voličom v rozhodovaní, a
- iv. pri voľbe zo strany člena miestnej občianskej hliadky sa vo volebnom priestore za paravanom nachádzali dva volebné lístky, pričom člen miestnej občianskej hliadky nahlásil prítomnosť jedného iného volebného lístka.

c. tretí žalobný bod týkajúci sa postupu miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov, že

- i. nebola vykonaná spätná kontrola a zistilo sa, že v jednej obálke chýbal hlasovací lístok a v ďalšej obálke boli vhodene dva hlasovacie lístky, čo podľa žalobcu naznačuje, že príslušný volebný lístok „opustil“ volebnú miestnosť a po „recyklácii“ volebných lístkov bol posledný lístok vložený do inej obálky s rovnakým volebným lístkom,
- ii. po uzatvorení volebnej miestnosti predsedníčka volebnej komisie vysypala urnu k voľbám do orgánov obce bez toho aby sa spočítalo, koľko je tam obálok oproti zoznamu obsahujúcemu registráciu volieb do prenosnej urny a obsah tejto prenosnej urny bol bezprostredne po jeho vysypaní zmiešaný s obsahom urny pre obecné voľby nachádzajúcej sa vo volebnej miestnosti, čím bola znemožnená kontrola zoznamu vydaných volebných obálok a lístkov.

d. štvrtý žalobný bod týkajúci sa porušenia volebného moratória spočívajúci v tom, že pri návšteve rómskej kolónie členmi volebnej komisie s volebnou urnou bolo zaregistrované, že hrala nahlas hudba a miestni voliči varili „volebný guláš“.

Splnenie procesných podmienok

13. Správna žaloba vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť podaná v lehote 10 dní od vyhlásenia výsledku volieb (§ 312e zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej „SSP“) v znení uplatniteľnom v čase vykonania volieb do orgánov samosprávy obcí 29. októbra 2022). Žalobu môže podať okrem iných aj kandidát na funkciu v orgáne územnej samosprávy, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 10% platných hlasov (§ 312c písm. a) SSP). Žalovaným je okrem iných i starosta obce zvolený v napadnutých voľbách (§ 312d písm. b) SSP).

14. Správna žaloba bola žalobcom podaná dňa 08. novembra 2022 prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy, čím je zachovaná lehota na jej podanie, ktorá by uplynula najneskôr 9. novembra 2022.

15. Správny súd sa oboznámil s výsledkami napadnutých volieb z originálu zápisnice miestnej volebnej komisie a z webového sídla Štatistického úradu Slovenskej republiky a zistil, že žalobca ako kandidát na starostu obce Vydrník v predmetných voľbách získal 154 hlasov, čo tvorilo 28,94%-ný podiel platných hlasov z celkového počtu zúčastnených voličov, a že žalovaný je zvoleným starostom obce Vydrník. Žalobca tak spĺňa podmienku aktívnej procesnej legitímácie a žalovaný podmienku pasívnej procesnej legitímácie.

16. Správny súd preto konštatuje, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou (§ 312c písm. a) SSP) a včas (§ 312e SSP). Podaná žaloba spĺňa všetky požadované náležitosti (§ 312f SSP).

17. Správny súd v danej veci vzhľadom na správny súdom realizované dokazovanie nepovažoval za potrebné nariadenie pojednávania (§ 312h SSP).

Skutočnosti zistené správnym súdom a dokazovanie vykonané správnym súdom

18. Správny súd si v rámci dokazovania vyžiadal volebnú dokumentáciu napadnutých volieb od obce Vydrník. Správny súd účastníkov konania informoval, že senátom správneho súdu povereným členom senátu (§ 312h ods. 6 SSP) dôjde k oboznámeniu sa s nezapečatenými časťami správneho súdu doručenej volebnej dokumentácie napadnutých volieb, o čom bol spísaný úradný záznam zo 16. januára 2023. Účastníci sa oboznámenia s nezapečatenými časťami správneho súdu doručenej volebnej dokumentácie napadnutých volieb nezúčastnili.

19. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Vydrník správny súd zistil, že v obci sa hlasovania zúčastnilo 544 voličov, 542 voličov odovzdalo obálku, počet platných hlasov odovzdaných pre voľby starostu obce predstavoval 532, žalobca získal 154 platných hlasov a žalovaný 194 platných hlasov. Zápisnicu podpísali všetci deväti členovia miestnej volebnej komisie bez výhrad. Prítomní boli pozorovatelia v neznámom počte. Správny súd preto konštatuje, že zo zápisnice miestnej volebnej komisie vyplýva, že žalobca získal spolu 154 platných hlasov, žalovaný spolu 194 platných hlasov a rozdiel platných hlasov medzi žalobcom a žalovaným predstavuje 40.

20. Senátom správneho súdu poverený člen senátu (§ 312h ods. 6 SSP) dňa 26. januára 2023 na Okresnom súde Poprad realizoval výsluchy svedkov navrhovaných žalobcom i žalovaným.

21. Svedkovia odkázali na svoje písomné vyhlásenia, ktoré sú súčasťou spisu správneho súdu.

22. Svedkyňa M. A., ktorá pri voľbách pôsobila ako pozorovateľka, uviedla, že videla ako voličom bola 3x poskytnutá pomoc i členom miestnej volebnej komisie a predsedníčkou volebnej komisie (ktorú

svedkyňa identifikovala menom Q.) mala týmto voličom (3x) ukazovať konkrétneho kandidáta na starostu na volebnom lístku. Svedkyňa potvrdila, že videla, že členovia miestnej volebnej komisie sa s voličmi rozprávali po rómsky.

23. Svedkyňa A. K. A., ktorá pri voľbách pôsobila ako pozorovateľka, potvrdila, že bola účastná toho, ako pani Q. K. ťukala na volebné lístky a že 12 voličov sa zastavilo pri pani K. a ona im prstom ukázala volebný lístok (ťukla na konkrétneho kandidáta). Svedkyňa nevidela konkrétne na ktorého.

24. Svedkyňa pani M. H., ktorá bola podpredsedníčkou miestnej volebnej komisie, uviedla, že voliči rómskeho pôvodu sa v 10 prípadoch vo volebnej miestnosti s členmi miestnej volebnej komisie rozprávali po rómsky. Svedkyňa videla, ako voličom pomoc pri hlasovaní poskytoval člen miestnej občianskej hliadky, avšak svedkyňa nevidela, že takúto pomoc by voličom poskytoval niekto z členov miestnej volebnej komisie. Neskôr na otázku súdu ku konkretizácii svojho písomného vyhlásenia svedkyne svedkyňa uviedla, že navádzať voličov rómskej národnosti na hlasovanie mala predsedníčka miestnej volebnej komisie a mohlo ísť o 15 prípadov. Predsedníčka volebnej komisie mala ísť za plentu približne 20x a s voličmi sa mala rozprávať po rómsky. Svedkyňa nepočula, že by predsedníčka volebnej komisie voličom oznamovala konkrétneho kandidáta, a ani nič také nevidela. Svedkyňa spontánne uviedla, že videla ako za plentu chodili spoločne hlasovať manželia, čo bolo odôvodňované tým, aby sa hlasovanie zrýchlilo.

25. Svedkyňa V. A., členka miestnej volebnej komisie, uviedla, že člen miestnej občianskej hliadky išiel asi 10x za plentu s voličmi, pričom uviedol, že ide o rodinných príslušníkov alebo osoby, ktoré majú zdravotné problémy, avšak v niektorých prípadoch to ani nezdôvodnil. Svedkyňa taktiež uviedla, že voličom, ktorí rozprávali rómsky, poskytovala informácie o spôsobe hlasovania predsedníčka miestnej volebnej komisie. Svedkyňa zaregistrovala, ako predsedníčka miestnej volebnej komisie voličom oznamovala i konkrétne číslo kandidáta a na doplňujúcu otázku súdu odpovedala, že v 2 prípadoch. K účasti miestnej občianskej hliadky, svedkyňa uviedla, že jeden jej člen sedel vo volebnej miestnosti, korigoval počty voličov vo volebnej miestnosti, a svedkyňa zaregistrovala ako pomáhal i pri hlasovaní voličom, o ktorých tvrdil, že sú jeho rodinní príslušníci (v desiatkach prípadov). Svedkyňa potvrdila, že člen miestnej občianskej hliadky sa vo volebnej miestnosti nachádzal so súhlasom miestnej volebnej komisie.

26. Svedkyňa M. S., ktorá bola členkou miestnej volebnej komisie, uviedla, že opakovane napomínala členov miestnej volebnej komisie, aby používali úradný jazyk a nerozprávali sa s voličmi rómsky. Svedkyňa počas jej prítomnosti vo volebnej miestnosti zaregistrovala minimálne 5x, že člen miestnej občianskej hliadky pomáhal voličom pri hlasovaní. Svedkyňa nezaregistrovala, že pomoc voličom by bola poskytnutá zo strany člena miestnej volebnej komisie.

27. Svedkyňa V. V. R., ktorá bola členkou miestnej volebnej komisie, zaregistrovala, že za plentu chodilo naraz viac osôb a to približne 10x až 20x. Dodala, že neboli to vždy manželia, išlo aj o druhov a družku, alebo osoby, ktoré spolu žijú. Svedkyňa nezaregistrovala ovplyvňovanie konkrétneho hlasovania, napríklad gestikuláciou alebo v slovenskom jazyku, ale podľa svedkyne sa to mohlo diať v rómskom jazyku zo strany pani Q. K. a pani X. K., ktoré voličov rómsky usmerňovali. Svedkyňa nevedela uviesť, čo presne im povedali, že voliči ich žiadali o pomoc, svedkyňa zaregistrovala aj gestikuláciu a ukazovanie na volebný lístok, ale nevidela ako presne. Svedkyňa uviedla, že žiaden z členov miestnej volebnej komisie s voličmi za plentu nechodil.

28. Svedkyňa X. K., predsedníčka miestnej volebnej komisie, uviedla, že potom ako bola vylosovaná za predsedníčku miestnej volebnej komisie ostatní členovia miestnej volebnej komisie ju ako predsedníčku nechceli rešpektovať. Potvrdila, že s voličmi komunikovala i po rómsky a to s tými, ktorí ju rómsky oslovili, a ktorí potrebovali pomoc, a to 10x - 15x. Obrátila sa na ostatných členov miestnej volebnej komisie, či člen miestnej občianskej hliadky (otec svedkyne) môže takýmto voličom pomôcť a informovať ich o spôsobe hlasovania, voči čomu miestna volebná komisia neprotestovala. Potvrdila, že keď začali prichádzať starší občania, miestna volebná komisia umožnila hlasovanie aj

párom, a išlo aj o prípady, keď jeden z nich bol handicapovaný. Voličom, ktorí to potrebovali, so súhlasom miestnej volebnej komisie pomáhal pri hlasovaní člen miestnej občianskej hliadky.

29. Svedkyňa Q. K., členka miestnej volebnej komisie, potvrdila, že zaregistrovala komunikáciu v rómskom jazyku keď prišli aj voliči, ktorí nerozprávajú slovensky a rómsky s nimi komunikoval člen miestnej občianskej hliadky.

30. Správny súd si po zistení, že pri napadnutých voľbách mohla asistovať aj Polícia SR, vyžiadal vyjadrenie od Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade, Obvodného oddelenia Policajného zboru Hranovnica. Polícia SR eviduje trestné oznámenie podané pani V. V. R. vo veci podozrenia z trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda, ktoré bolo odmietnuté. Zo správneho súdu operatívne doručeného uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade, odboru poriadkovej polície Obvodného oddelenia Policajného zboru Hranovnica, ČVS: ORP-33/HR-PP-2023 z 08. januára 2023, právoplatného dňa 19. januára 2023, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie podané pani V. V. R. vo veci podozrenia z trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda, správny súd poukazuje na zistenie polície pri výsluchu svedka pána M. D., ktorý mal byť ako člen miestnej občianskej hliadky prítomný pri volebnej miestnosti. Svedok M. D. uviedol, že v 10 prípadoch zaregistroval ako za plentu išli viaceré osoby spoločne, avšak išlo o manželov, a v prípade 15 voličov týmto bola poskytnutá pomoc pri voľbách, na základe ich žiadosti. Svedok uviedol, že ovláda rómsky jazyk, a nepočul žiadne ovplyvňovanie voličov. Zo záverov šetrenia polície SR nevyplývalo, že by došlo k mareniu volieb.

31. Žalobca v podaní doručenom správnom súdu 31. januára 2023 k správnym súdom vykonanému dokazovaniu uviedol, že žalobcom navrhnutí svedkovia vypovedali koherentne a ich výpovede obsahovali poznatky preukazujúce nezákonnosť pri napadnutých voľbách. Spochybnil taktiež autentickosť výpovede svedkyne X. K.. Poukázal na potvrdené hlasovanie viacerých osôb naraz za plentou. Správny súd poukazuje, že uvedené konanie nebolo namietané v rámci žalobných bodov žalobcu.

32. Žalovaný vo svojom podaní doručenom správnom súdu 31. januára 2023 k správnym súdom vykonanému dokazovaniu poukázal na to, že sa ustálilo, že nedošlo k porušeniu zákona č. 180/2014 Z. z. a nie je tak daná dôvodnosť žalobných bodov žalobcu. Osobitne poukázal, že nebolo preukázané že by ktokoľvek z členov volebnej komisie pravidelne chodil za volebnú plentou s voličmi. Poukázal na to, že miestna volebná komisia nemala problém s komunikáciou s voličmi v rómskom jazyku.

Vybrané ustanovenia právnych predpisov, z ktorých správny súd vychádzal

Podľa čl. 30 Ústavy SR,

- (1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.
- (2) Voľby sa musia konať v lehotách nepresahujúcich pravidelné volebné obdobie ustanovené zákonom.
- (3) Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.
- (4) Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 Ústavy SR, zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 2 zákona č. 180/2014 Z. z., voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z., volič hlasuje v poradí, v akom sa dostavil do volebnej miestnosti. Volič hlasuje osobne, zastúpenie nie je prípustné.

Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z., po prevzatí hlasovacieho lístka a obálky vstupuje volič do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov, v ktorom upravuje hlasovací lístok spôsobom, ktorý ustanovuje zákon v osobitných častiach. Voličovi, ktorý nevstúpi do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov, okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.

Podľa § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z., volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať a oznámi pred hlasovaním túto skutočnosť okrskovej volebnej komisii, má právo vziať so sebou do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov inú osobu spôsobilú upraviť hlasovací lístok podľa jeho pokynov a zákona a vložiť do obálky; takouto osobou nemôže byť člen okrskovej volebnej komisie. Obidve osoby pred vstupom do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov člen okrskovej volebnej komisie poučí o spôsobe hlasovania a o skutkovej podstate trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda a o skutkovej podstate trestného činu volebnej korupcie.

Podľa § 26 zákona č. 180/2014 Z. z., za poriadok vo volebnej miestnosti zodpovedá predseda okrskovej volebnej komisie, počas jeho neprítomnosti jej podpredseda. Pokyny na zachovanie poriadku vo volebnej miestnosti a dôstojný priebeh hlasovania sú záväzné pre všetkých prítomných.

Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z., vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomní, okrem členov okrskovej volebnej komisie, jej zapisovateľa, členov a zapisovateľov volebných komisií vyšších stupňov, členov ich odborných sumarizačných útvarov a voličov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami.

Podľa § 27 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z., vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomné aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítavania hlasov. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania, sčítavania hlasov alebo z dôvodu nedostatočnej kapacity volebnej miestnosti.

Podľa § 29 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. po skončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nevydané hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia na žiadosť použila aj prenosnú volebnú schránku, obsah schránok po ich otvorení zmieša.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 270/1995 Zb., štátny jazyk má prednosť pred ostatnými jazykmi používanými na území Slovenskej republiky.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 184/1999 Zb., občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, má právo okrem štátneho jazyka používať jazyk národnostnej menšiny.

Právne posúdenie správneho súdu

33. Správny súd, po preskúmaní správnej žaloby a v nej tvrdených skutočnostiach dospel k záveru, že nie je dôvodná. Preto ju v zmysle § 312j ods. 1 SSP jednomyselne zamietol. Správny súd rozhodol o žalobe v lehote 90 dní odo dňa jej podania (§ 312i SSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 312h ods. 3 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený tak na úradnej tabuli súdu ako aj na webovom sídle Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (www.nssud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 07. februára 2023 (§ 137 ods. 4 SSP).

34. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (PL. ÚS 34/99).

35. V zmysle judikatúry ústavného súdu môžu byť voľby spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (napr. úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k nepripustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (napr. oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

36. Právomoc správneho súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné sa však uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 73/07).

37. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej žalobe:

- a. protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb,
- b. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb a
- c. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

38. Správny súd v tejto súvislosti poukazuje i na samotný obsah ochrany realizovanej volebným súdnictvom, ktorého podstatou je ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti (čl. 31 Ústavy SR). Cieľom ochrany slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti realizovanej prostredníctvom volebného súdnictva preto podľa správneho sudu nemôže byť vyhľadávanie pre výsledok volieb nevýznamných pochybení, ktoré môžu nastať prakticky pri akýchkoľvek ľudskej činnosti, s následným spochybnovaním výsledku volieb, ktorý prezentuje demokratickú vôľu voličov.

39. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než aký bol uverejnený (napr. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Súd totiž v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“; jeho úlohou je zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími okolnosťami a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci dokazovanie, alebo vyvodí právne závery len na základe tvrdení účastníka (uznesenie sp. zn. PL. ÚS 66/2011). Funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019). Len domnienka nesprávnosti výsledku volieb ako takého nemôže byť dôvodom zrušenia ich výsledkov (uznesenia sp. zn. PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, resp. už cit. PL. ÚS 85/07).

40. Podstatným zistením pre správny súd je skutočnosť, že všetci členovia miestnej volebnej komisie príslušnú zápisnicu podpísali bez výhrad a že Polícia SR odmietla trestné oznámenie podané pani V. V. R. vo veci podozrenia z trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda v napadnutých voľbách.

41. Druhým významným zistením pre správny súd (z hľadiska prípadného posudzovania intenzity protizákonnosti) je skutočnosť, že rozdiel platných hlasov medzi žalobcom a žalovaným predstavuje 40.

K prvému žalobnému bodu - namietaný postup niektorých členov miestnej volebnej komisie

42. Prvou časťou žalobného bodu žalobcu je námietka, že členovia miestnej volebnej komisie mali za voličov, vyzdvihujúcich si volebné lístky, uvádzať, že požadujú iba volebné lístky do orgánov obce a nie do orgánov vyššieho územného celku.

43. Správny súd v tejto súvislosti uvádza, že účasť vo voľbách je právom, nie však povinnosťou voliča. Je preto právom voliča rozhodnúť sa, v akých voľbách sa chce zúčastniť. Samotná skutočnosť, že voliči si z akýchkoľvek dôvodov nevzdvihli volebné lístky na voľbu do orgánov vyššieho územného celku, neznamená žiadnu nezákonnosť vo vzťahu k napadnutým voľbám starostu obce Vydrník, kde voliči svoje volebné právo využili. Správny súd preto v súvislosti s prvou časťou žalobného bodu neidentifikoval žiadnu nezákonnosť, ktorú by vo vzťahu k napadnutým voľbám mohol posudzovať.

44. Druhou časťou žalobného bodu žalobcu je námietka, že členovia miestnej volebnej komisie mali upravovať volebné lístky voličov, ktorí nemali zdravotné problémy, a že členovia miestnej volebnej komisie pravidelne chodili s voličmi za volebnú zástenu. Žalobca tak namietal porušenie tajnosti hlasovania (čl. 30 ods. 3 Ústavy SR) a porušenie § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z., ktorý výslovne zakazuje, aby pomoc voličovi poskytol člen miestnej volebnej komisie.

45. Žalobcom tvrdené protizákonné konanie členov miestnej volebnej komisie potvrdila svedkyňa navrhovaná žalobcom pani M. A., ktorá ho zaregistrovala 3x (bez identifikácie člena miestnej volebnej komisie, ktorý tak mal postupovať) a svedkyňa M. H., ktorá na otázku súdu síce uviedla, že pomoc zo strany člena miestnej volebnej komisie nezaznamenala, ale na otázku, aby vysvetlila svoje opačné tvrdenie v písomnom vyhlásení uviedla, že videla ako za plentu s voličmi v 20 prípadoch išla predsedníčka miestnej volebnej komisie. Svedkyne navrhované žalobcom pani M. S. a pani V. V. R. takéto protizákonné konanie nezaregistrovali.

46. Správny súd vzhľadom na skutočnosť, že porušenie § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z. bolo tvrdené iba svedkyňou M. A. (3x) a rozporuplne svedkyňou M. H. a naopak odmietnuté svedkyňou M. S. a V. V. R. ako i odmietnuté zo strany predsedníčky miestnej volebnej komisie, nemal za preukázané, že by k takémuto konaniu došlo.

47. Treťou časťou žalobného bodu je námietka, že členovia miestnej volebnej komisie s voličmi komunikovali rómsky a mohli tak voličov nabádať na odovzdanie hlasov konkrétnemu kandidátovi.

48. Skutočnosť, že členovia miestnej volebnej komisie s voličmi komunikovali i v rómskom jazyku nemal správny súd za spornú. Taktiež nebolo sporné že išlo o voličov, ktorí komunikáciu v rómskom jazyku sami vyžadovali, a žiaden volič nebol nútený, aby pri komunikácii s miestnou volebnou komisiou používal rómsky jazyk.

49. Správny súd opäť poukazuje na to, že cieľom ochrany prostredníctvom volebného súdnicstva je slobodná súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Právo voliť v napadnutých voľbách majú voliči, ktorí majú trvalý pobyt v obci (§ 163 zákona č. 180/2014 Z. z.). Vo vzťahu k slobodnej súťaži politických síl v demokratickej spoločnosti je dôležité, aby sa volieb mohol zúčastniť každý volič, ktorý chce realizovať výkon svojho volebného práva. Pokiaľ je voličom poskytovaná informácia, akým spôsobom sa volebné právo realizuje a to spôsobom, ktorému volič rozumie, ide o konanie pre voľby prospešné a nie o konanie protizákonné. Správny súd preto komunikáciu s voličom zo strany miestnej volebnej komisie v jazyku národnostnej menšiny (za predpokladu, že nedochádza k nedovolenému ovplyvňovaniu voliča), nepovažuje za rozpornú so zákonom, ale práve naopak o zákonom dovolenú realizáciu práva na komunikáciu v jazyku národnostnej menšiny (§ 1 ods. 1 zákona č. 184/1999 Zb.). Správny súd preto v tejto časti porušenie zákonnosti volieb neidentifikoval.

50. Správny súd taktiež skúmal, či pri komunikácii v rómskom jazyku medzi členmi miestnej volebnej komisie a voličmi dochádzalo k nedovolenému ovplyvňovaniu voličov. Vykonaným dokazovaním však takéto nedovolené ovplyvňovanie voličov členkami miestnej volebnej komisie nemal za preukázané (bolo skôr prezentované iba ako domnienka a iba svedkyňa V. A. ho identifikovala 2x v slovenskom jazyku, pričom zo strany iných svedkov takéto konanie správny súd nemal za preukázané).

51. Poslednou časťou žalobného bodu je tvrdenie, že členka volebnej komisie pani Q. K. mala usmerňovať voličov na volebný akt a viackrát ukazovať voličom, ťukajúc prstom na volebný lístok s kandidátmi na starostu, t. j. na kandidáta, ktorého má volič voliť.

52. Takéto konanie identifikovala svedkyňa M. A. (3x), svedkyňa A. K. A. ho identifikovala 12 x (avšak nevidela, či išlo o konkrétneho kandidáta), svedkyňa V. V. R. videla gestikuláciu a ukazovanie na volebný lístok, ale nevidela ako presne prebiehala.

53. Z uvedeného nemal správny súd za dostatočne preukázané, že by zo strany členky miestnej volebnej komisie pani K. malo dochádzať k nedovolenému usmerňovaniu voličov. I pokiaľ by k takémuto konaniu dochádzalo (a teda by došlo k nedovolenému ovplyvňovaniu voličov, čo by správny súd považoval za porušenie zákonnosti a ústavnosti volieb), bez pochyb by intenzita tejto protizákonnosti nebola natoľko závažná, aby spochybnila výsledky volieb a ktorá by odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov. Správny súd preto ani v tejto časti žalobného bodu tento nepovažuje za dôvodný.

K druhému žalobnému bodu - namietaný postup pri hlasovaní s pomocou

54. Prvou časťou žalobného bodu je námietka, že volebné lístky mali byť upravované sprevádzajúcimi osobami a mala byť porušená tajnosť voľby spojená s vyhotovovaním fotografií volebných lístkov s ich následným preukazovaním uskutočnenej voľby tretím osobám. Vykonaným dokazovaním však takéto namietané konanie preukázané (a ani preukazované) nebolo, namietané konanie tak ostalo iba v rovine nepreukázanej domnienky žalobcu a preto je žalobný bod v tejto časti nedôvodný.

55. Druhou časťou žalobného bodu je, že v prípade osôb, ktoré mali voliť cez svojho opatrovníka, sa tieto pri preberaní volebných lístkov a obálok preukázali občianskym preukazom a celý volebný akt za nich vykonal opatrovník. Vykonaným dokazovaním však ani takéto namietané konanie preukázané (a ani preukazované) nebolo, namietané konanie tak ostalo iba v rovine nepreukázanej domnienky žalobcu a preto je žalobný bod i v tejto časti nedôvodný.

56. Tretou časťou žalobného bodu je, že vo volebnej miestnosti sa nachádzal člen miestnej občianskej hliadky, ktorý vo viacerých prípadoch pomáhal voličom v rozhodovaní. Vykonaným dokazovaním bolo potvrdené, že vo volebnej miestnosti sa nachádzal člen miestnej občianskej hliadky. Toto potvrdila svedkyňa M. H., V. A., M. S., X. K. i pred políciou SR pán M. D., o ktorého malo ísť. Taktiež bolo potvrdené, že pán M. D. pomohol pri realizácii volebného práva 15 voličom.

57. Správny súd konštatuje, že trvalejšia prítomnosť pána M. D., člena miestnej občianskej hliadky, vo volebnej miestnosti je v rozpore s § 27 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z., podľa ktorého vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomní, okrem členov okrskovej volebnej komisie, jej zapisovateľa, členov a zapisovateľov volebných komisií vyšších stupňov, členov ich odborných sumarizačných útvarov a voličov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami. Zákon č. 180/2014 Z. z. neupravuje možnosť člena miestnej občianskej hliadky byť trvalo prítomný vo volebnej miestnosti a to bez ohľadu na skutočnosť, či miestna volebná komisia voči účasti takejto osoby nenamieta alebo dokonca s ňou súhlasila (ako to tvrdila napr. svedkyňa V. A. alebo svedkyňa X. K.). Toto porušenie zákona však samé o sebe podľa správneho súdu nie je natoľko závažné, aby spochybnilo výsledky

volieb a ktoré by odôvodnene vyvolávalo pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

58. Pokiaľ ide o asistenciu poskytnutú členom miestnej občianskej hliadky voličom, ku ktorej malo dôjsť 10x - 15x, správny súd neidentifikoval porušenie § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z. keďže tento nevyklučuje, aby asistenciu poskytol i člen miestnej občianskej hliadky. Iné konanie člena miestnej občianskej hliadky, ktoré by bolo v rozpore s § 24 ods. 6 zákona č. 180/2014 Z. z., taktiež preukázané nebolo.

59. Poslednou časťou žalobného bodu je tvrdenie žalovaného, že pri voľbe zo strany člena miestnej občianskej hliadky sa vo volebnom priestore za paravánom nachádzali dva volebné lístky, pričom člen miestnej občianskej hliadky nahlásil prítomnosť jedného iného volebného lístka. Vykonaným dokazovaním však takéto namietané konanie nebolo preukázané a ostalo tak iba v rovine nepreukázanej domnienky žalovaného a preto je žalobný bod v tejto časti taktiež nedôvodný.

K tretiemu žalobnému bodu - namietaný postup miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov

60. Prvou časťou žalobného bodu je tvrdenie žalobcu, že nebola vykonaná spätná kontrola a zistilo sa, že v jednej obálke chýbal hlasovací lístok a v ďalšej obálke boli vhozené dva hlasovacie lístky, čo podľa žalobcu naznačuje, že príslušný volebný lístok „opustil“ volebnú miestnosť a po „recyklácii“ volebných lístkov bol posledný lístok vložený do inej obálky s rovnakým volebným lístkom. Z vykonaného dokazovania však skutočnosti tvrdené žalobcom neboli preukázané a ostali tak iba v rovine nepreukázanej domnienky žalobcu a preto je žalobný bod v tejto časti nedôvodný.

61. Správny súd poukazuje, že svedkovia konzistentne potvrdili, že k prepočítavaniu volebných lístkov dochádzalo opakovane, tieto s tieto boli spočítané s rovnakým výsledkom i viac ako 10x. Rovnako zo zápisnice miestnej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Vydrník, ktorá bola podpísaná všetkými členmi miestnej volebnej komisie bez výhrad, nevyplývajú žiadne rozpory pri počte odovzdaných volebných lístkov a hlasov pre jednotlivých kandidátov.

62. Druhou časťou žalobného bodu je, že po uzatvorení volebnej miestnosti predsedníčka miestnej volebnej komisie vysypala urnu k voľbám do orgánov obce bez toho aby sa spočítalo, koľko je tam obálok oproti zoznamu obsahujúcemu registráciu volieb do prenosnej urny a obsah tejto prenosnej urny bol bezprostredne po jeho vysypaní zmiešaný s obsahom urny pre obecné voľby nachádzajúcej sa vo volebnej miestnosti, čím bola znemožnená kontrola zoznamu vydaných volebných obálok a lístkov.

63. Správny súd poukazuje, že takýto postup (ktorý žalobca namieta ako nezákonný) je v súlade s § 29 ods. 1 druhou vetou zákona č. 180/2014 Z. z., podľa ktorého po skončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie otvoriť volebnú schránku a ak okrsková volebná komisia použila aj prenosnú volebnú schránku, obsah schránok po ich otvorení zmieša. Rovnako zo zápisnice miestnej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania v obci Vydrník, ktorá bola podpísaná všetkými členmi miestnej volebnej komisie bez výhrad, nevyplývajú žiadne rozpory pri počte odovzdaných a sčítaných volebných lístkov.

64. Správny súd preto neidentifikoval žiadne porušenie zákona a žalobný bod tak považuje za nedôvodný.

K štvrtému žalobnému bodu - porušenie volebného moratória

65. Pokiaľ ide o namietanú neústavnosť volieb zo žalobcom tvrdeného dôvodu, že pri návšteve rómskej kolónie členmi volebnej komisie s volebnou urnou bolo zaregistrované, že hrala nahlas hudba

a miestni voliči varili „volebný guláš“, správny súd uvádza, že okrem skutočnosti, že žalobca k uvedenému nepredložil žiadny dôkaz na podporu týchto tvrdení, tak uvedené tvrdenie, hoci by aj bolo pravdivým tvrdením, nemá v žiadnom prípade takú intenzitu, aby to mohlo mať vplyv na ústavnosť volieb.

66. Vo vzťahu k možnosti ovplyvnenia voličov vo voľbách v súvislosti s volebnou kampanou Ústavný súd SR už v judikatúre taktiež uviedol, že pri posudzovaní volebných vád je potrebné nepodceňovať voliča. Len intenzívnejší tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebnou vadou, ktorej dôsledkom môže byť zrušenie výsledku volieb (PL. ÚS 118/07). Sloboda volieb totiž znamená slobodu rozhodovania každého jednotlivého voliča (PL. ÚS 87/2011). Voľby sú vecou všeobecného (nie súkromného) záujmu, z čoho vyplýva povinnosť ich uskutočnenia inter alia slobodnou voľbou na základe rovného volebného práva, pričom prístup k verejným funkciám majú mať občania za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 1, 3 a 4 Ústavy).

67. Žalobný bod preto správny súd z dôvodu jeho nepreukázania žalobcom, pričom i pri jeho prípadnom preukázaní nebola ani tvrdená taká jeho intenzita, aby mohlo mať vplyv na ústavnosť volieb, považuje za nedôvodný.

Záver a trovy konania

68. S poukazom na vyššie uvedené správny súd žalobu zamietol, pretože na základe výsledkov vykonaného dokazovania nie je možné uvažovať o dôvodnosti žalobných bodov žalobcu, ktorými spochybňoval zákonnosť volieb na starostu obce Vydrník. V kontexte prvého, tretieho a štvrtého žalobného bodu nebolo dostatočne preukázané, že by došlo k protizákonnosti a taktiež absentoval predpoklad dostatočnej intenzity protizákonnosti, i pokiaľ by došlo k jej preukázaniu. V druhom žalobnom bode bola protizákonnosť správnym súdom zistená, avšak absentoval predpoklad dostatočnej intenzity protizákonnosti.

69. Ako uviedol vo svojom rozhodnutí Ústavný súd SR, tento musí vyvažovať medzi hodnotou riadneho priebehu volieb na jednej strane a zachovaním jedinečného výsledku volieb, ktorý vzišiel z konkrétneho volebného dňa, na strane druhej. Veľmi prenesene a zjednodušujúco ide o vyváženie medzi pravidlami a demokraciou, medzi dokonalosťou a autenticitou (PL. ÚS 33/2018). Ústavný súd taktiež už uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné (PL. ÚS 18/2015) a že vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (napr. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

70. Voľby starostu obce Vydrník preto neboli dokonalé, ale ich výsledok vo vzťahu k zvolenému starostovi i napriek tomu, podľa názoru správneho súdu, odzrkadľuje demokratickú vôľu voličov obce Vydrník.

71. O trovách konania rozhodol súd podľa jeho výsledku. Zamietnutie žaloby znamená úspech žalovaného v konaní, ktorému priznal mu voči neúspešnému žalobcovi právo na ich úplnú náhradu. Postupoval pritom podľa prvej vety ustanovenia § 168 SSP, ktoré umožňuje priznať žalovanému právo na náhradu trov len vtedy, ak to možno spravodlivo požadovať. Toto ustanovenie je však primárne určené na rozhodovanie o náhrade trov konania orgánov verejnej správy, ktorý v správnom súdnictve vystupuje v postavení žalovaného. Konanie vo volebných veciach (o žalobách proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy) však vykazuje určité znaky kontradiktórnosti konania, ktoré sú skôr typické pre civilné sporové konanie (účastníci konania sú súkromné subjekty (§ 312c, § 312d SSP), nie správne orgány či subjekty v podobnom postavení). Ak úspešnému žalovanému vznikli v konaní dôvodne vynaložené trovy, možno považovať podmienku spravodlivého požadovania ich náhrady voči žalobcovi za splnenú.

72. Otázku vzniku trov a dôvodnosti ich vynaloženia posúdi asistent sudcu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý v zmysle § 175 ods. 2 SSP rozhodne o výške náhrady trov osobitným uznesením.

73. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal toto rozhodnutie jednomyseľne (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.